

1. vznesl-li poškozený žádost o náhradu škody dříve, než bylo rozhodnuto o trestní věci v I. stolici (Boh. adm. 5550);

2. jde-li o škodu, která je v příčinné spojitosti s přestupkem tvořícím předmět trestního řízení, k němuž se poškozený připojil;

3. byl-li vydán nález odsuzující. Bylo-li zahájené trestní řízení z kteréhokoli důvodu zastaveno (na př. z důvodu promlčení přestupku) nebo byl-li vydán nález osvobozující, nelze rozhodnouti o vzneseném nároku na náhradu škody a jest odkázati tento nárok na pořad práva (Budw. 5510 A, 8636 A).

O vzneseném nároku na náhradu škody jedná trestní úřad správní v rámci trestního řízení a rozhodne o něm v trestním nálezu. Výrok o přiznané náhradě škody se zapíše do rubriky IX. trestního rejstříku (formulář u nař. č. 34/1858 ř. z.). Neuplatnil-li poškozený nárok na náhradu škody v a-m ř., nemůže správní úřad rozhodnouti o tomto nároku dodatečně, neboť může se tak státi jen v trestním nálezu (Boh. adm. 5550).

Předpisy o opravném řízení v trestních věcech správních platí také stran výroku o náhradě škody vysloveného v trestním nálezu. Poněvadž není normy přiznávající poškozenému postavení strany také ve věci trestní, arci mimo případy deliktů soukromožalobních, jež se také ve správním řízení sporadicky vyskytují (na př. § 1340 obč. zákona), nelze přiznati poškozenému právo odvolati se z osvobozujícího výroku I. stolice. Také v tomto případě může uplatniti svůj soukromoprávní nárok jen pořadem práva.

Výrok o náhradě škody vyslovený v trestním nálezu lze exekvovati jen podle předpisů nař. č. 96/1854 ř. z., neboť jest součástí trestního nálezu (viz exekuce politická).

IV. Soudní kontrola. Podle § 105 ústavní listiny a § 1 zákona č. 217/1925 Sb. ve všech případech, ve kterých správní úřad podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o soukromoprávních nárocích, jest volno straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy ve výroku o těchto nárocích pořadem práva. Podléhají tedy administrativní výroky o soukromoprávních nárocích, jež byly učiněny v a-m ř., kontrole řádných soudů, kontrola nejvyššího správního soudu je v těchto věcech vyloučena (Boh. adm. 1502). Viz hesla: náhrada

škody ve veřejném právu, soukromoprávní nároky, trestní řízení správní a literaturu tam uvedenou.

Václav Dusil.

Adhese

viz Smlouvy mezinárodní.

Adjacenti.

Právní poměry a-ů staly se předmětem veliké pozornosti jak teorie tak i praxe a to především, pokud běží o a-y při veřejných silnicích (cestách) a ulicích. Méně bylo uvažováno o postavení a-ů při jiných veřejných statcích, zvláště vodách, mořském pobřeží, železnicích a pevnostech. Rozumějí se pak pod a-y vlastníci pozemkových ploch a staveb při veřejném statku. Protože právní situace a-ů byla nejpodrobněji přetřásána v souvislosti s veřejnými cestami a protože z á s a d n í úvahy zde projednávány nejsou bez významu i pro jiné vztahy adjacentské, není-li jiných předpisů resp. neplyne-li z povahy věci něco jiného, pojednáno bude na tomto místě hlavně o silničních (uličních) pomeznicích, jak se vyjadřuje § 45 čes. zem. zákona 41/1866 z. z. o technicko-hospodářské správě veřejných silnic, které nejsou erární.

V popředí zájmu jest otázka, mají-li a. zvláštní, výjimečné postavení, jiné než obyčejný uživatel veřejné komunikace. Spor možno redukovati na to, jakou právní povahu má obecné užívání veřejné cesty a jaká je povaha a jaký dosah zvláštních užívacích práv k veřejné komunikaci. Odkazujeme na heslo o b e c n é u ž í v á n í, spokojujeme se zde konstatováním, že možnost užívati cesty per usum publicum nepokládá se podle vládnoucích názorů teorie a praxe za zvláštní subjektivní právo veřejné v tom smyslu, že by takové „právo“ mělo za obsah právní nárok na to, aby veřejná cesta zůstala vždy věnována obecnému užívání a to v rozsahu a za modalit, jak to odpovídá původnímu určení komunikace. (Nezáleží arci na tom, užívá-li se komunikace opravdu ve větší neb menší míře, protože o veřejnosti cesty rozhoduje její u r č e n í — nález n. s. s. Boh. 1029.)

Také nebylo by vážně ventilovati otázku, má-li obyčejný uživatel ex titulo usus publici mimo a-a nárok na náhradu škody při zrušení (přeložení) komunikace a při změnách jejího niveau.

Obtížnější jest otázka ta při a-ech. Ti již svým užším vztahem ke komunikaci